Sbírka zákonů a nařízení
státu československého.

Částka 27. Vydána dne 26. března 1921.

Obsah: (107. a 108.) 107. Smlouva mezi republikou Československou a republikou Rakouskou o státním občanství a ochraně menšin. — 108. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. z. a n., doplněný zákonem z 11. července 1919, č. 387 Sb. z. a n. (zákon záborový).

107.

Smlouva
mezi
republikou Československou
a
republikou Rakouskou
o státním občanství a ochraně menšin,
podepsaná v Brně dne 7. června 1920.

Republika Československá a republika Rakouská uzavírají tuto smlouvu k úpravě otázek státního občanství a ochrany menšin.

Kde se v této smlouvě mluví o „smlouvě s Rakouskem", rozumí se tím smlouva mírová podepsaná dne 10. září 1919 v Saint-Germain-en-Laye, a kde se mluví o „smlouvě s republikou Československou", rozumí se tím smlouva podepsaná dne 10. září 1919 v Saint-Germain-en-Laye mezi čelnými mocnostmi spojenými a sdruženými a republikou Československou.

DÍL PRVNÍ.

Státní občanství.

Článek 1.

Každý z obou států uznává jako podklad pro provedení čl. 64 a 70 smlouvy s Rakouskem a čl. 3 smlouvy s republikou Československou domovská práva, kterých bylo v druhém státě podle ustanovení zákonů o právu domovském bývalého státu Rakouského nabyto mezi 28. říjnem 1918 a dobou, kdy smlouvy s Rakouskem a s republikou Československou nabudou působnosti.

Vertrag
zwischen
der Tschechoslowakischen Republik
und
der Republik Österreich
über Staatsbürgerschaft und Minderheitsschutz,
unterzeichnet in Brünn am 7. Juni 1920.

Die Tschechoslowakische Republik und die Republik Österreich schließen zur Regelung von Fragen der Staatsbürgerschaft und des Minderheitsschutzes den folgenden Vertrag ab.

Wo in diesem Vertrage vom „Vertrage mit Österreich" die Rede ist, ist darunter der am 10. September 1919 in Saint-Germain-en-Laye unterfertigte Friedensvertrag zu verstehen, und wo vom „Vertrage mit der Tschechoslowakischen Republik" die Rede ist, ist darunter der am 10. September 1919 in Saint-Germain-en-Laye unterfertigte Vertrag zwischen den alliierten und assoziierten Hauptmächten und der Tschechoslowakischen Republik zu verstehen.

ERSTER TEIL.

Staatsbürgerschaft.

Artikel 1.

Jeder der beiden Staaten erkennt die in der Zeit zwischen dem 28. Oktober 1918 und dem Inkrafttreten der Verträge mit Österreich und mit der Tschechoslowakischen Republik im anderen Staate gemäß den Bestimmungen der Heimatrechtsgesetzgebung des ehemaligen Staates Österreich erworbenen Heimatrechte als Grundlage für die Durchführung der Artikel 64 und 70 des Vertrages mit Österreich und des Artikels 3 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik an.

Článek 2.

Práva státních občanů, nabytá bez získání práva domovského na základě § 2 rakouského zákona ze dne 5. prosince 1918, St.-G.-Bl. č. 91 o státním občanství, zanikají dnem, kdy obě uvedené mezinárodní smlouvy nabudou působnosti, pokud jde o osoby, které na základě obou těchto smluv stávají se státními občany československými.

Článek 3.

(1) Oba státy uznávají navzájem za podklad státního občanství veřejných zaměstnanců práva domovská, kterých nabyly tyto osoby ve svých státech na základě § 10 zákona o právu domovském ze dne 5. prosince 1896, čís. 222 ř. z.

(2) Rovněž uznávají obě strany, že státního občanství v obou státech nabývá se též definitivním ustanovením u některého státního ústavu nebo v některém státním podniku. Taktéž uznávají se zaměstnanci ve službě zahraniční obou států, kteří mají sídlo úřední mimo hranice států, v jehož službách jsou ustanoveni, za státní občany tohoto státu, jakož i — bez újmy předpisů V. části smlouvy s Rakouskem — osoby, které v desátý den po podepsání této smlouvy budou konati službu v branné moci kterémkoli z obou států jako gážisté nebo poddůstojníci.

Článek 4.

Slova „selon le cas, leur domicile ou leur indigénat (pertinenza-Heimatrecht)“ v článku 3 smlouvy s republikou Československou vykládají se v ten smysl, že v poměru k republice Rakouské rozhoduje pouze právo domovské, nikoli však bydliště.

Článek 5.

Oba státy pojímají ustanovení čl. 65 smlouvy s Rakouskem a čl. 6 smlouvy s republikou Československou jako ustanovení supletorní, to jest: ustanovení tato zakládají, pokud nestačí jiná ustanovení o státním občanství k tomu, aby určena byla příslušnost státní občana dřívějšího státu rakouského, domněnku státního občanství podle místa narození (praesumptio iuris, sed non de iure), která platí potud, pokud není podán důkaz jiného státního občanství na základě původu. Slova na konci čl. 65 „par sa naissance d'une autre nationalité“ a na konci čl. 6 „d'une autre nationalité de

Artikel 2.

Die auf Grund des § 2 des österreichischen Gesetzes vom 5. Dezember 1918, St.-G.-Bl. Nr. 91 über das Staatsbürgerrecht, ohne Erwerbung eines Heimatrechtes erlangten Staatsbürgerrechte erlöschen mit dem Tage des Inkrafttretens der beiden obgenannten internationalen Verträge, soweit es sich um Personen handelt, die auf Grund dieser beiden Verträge tschechoslowakische Staatsbürger werden.

Artikel 3.

(1) Die beiden Staaten erkennen gegenseitig die von öffentlichen Angestellten nach Maßgabe des § 10 des Heimatgesetzes vom 5. Dezember 1896, R.-G.-Bl. Nr. 222, in ihren Staaten erworbenen Heimatrechte als Grundlage der Staatsbürgerschaft dieser Personen an.

(2) Ebenso wird beiderseits anerkannt, daß in beiden Staaten die Staatsbürgerschaft auch durch die definitive Anstellung bei einer staatlichen Anstalt oder in einem staatlichen Betriebe erworben wird. Desgleichen werden die im auswärtigen Dienste der beiden Staaten stehenden Staatsangestellten, welche ihren Amtssitz außerhalb des Staates haben, von dem sie angestellt sind, als dessen Staatsbürger anerkannt, ebenso — unbeschadet der Bestimmungen des V. Teiles des Vertrages mit Österreich — die Personen, welche am zehnten Tage nach der Unterfertigung dieses Vertrages in der Wehrmacht eines der beiden Staaten als Gagisten oder Unteroffiziere Dienste leisten.

Artikel 4.

Die Worte im Artikel 3 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik „selon le cas, leur domicile ou leur indigénat (pertinenza-Heimatrecht)“ werden dahin ausgelegt, daß im Verhältnis zur Republik Österreich lediglich das Heimatrecht — nicht aber der Wohnsitz — in Betracht kommt.

Artikel 5.

Die beiden vertragschließenden Teile fassen die Bestimmung des Artikels 65 des Vertrages mit Österreich und des Artikels 6 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik suppletorisch auf, das heißt: diese Bestimmungen bilden dann, wenn die anderen Bestimmungen über die Staatsbürgerschaft nicht ausreichen, um die Staatsbürgerschaft eines Staatsbürgers des ehemaligen Österreich festzustellen, eine praesumtio iuris, sed non de iure für die Staatsbürgerschaft nach Maßgabe des Geburtsortes, welche insolange gilt, als nicht der Beweis einer anderen Staats-

naissance" budou tudíž v praksi vykládána nikoli podle soustavy místa narození, nýbrž podle soustavy původu.

Článek 6.

(1) Oba státy dohodly se ku podrobnějšímu provedení článku 64 smlouvy s Rakouskem a článku 4 smlouvy s republikou Československou — bez újmy zvláštních ustanovení článku 3 přítomné smlouvy — takto:

(2) Osoby, které článek 4 smlouvy uzavřené s republikou Československou má na mysli, dělí se za tímto účelem ve tři skupiny.

(3) První skupinu tvoří ony osoby, které do 28. října 1918 nabyly práva domovského v některé obci republiky Rakouské (II. část smlouvy s Rakouskem). Státní občanství takových osob řídí se podle tohoto práva domovského, to jest u nich použije se pouze článku 64 smlouvy s Rakouskem.

(4) Do druhé skupiny náležejí, předpokládajíc, že v čas, kdy přítomná smlouva nabude působnosti, mají řádné bydliště v republice Rakouské:

a) osoby, které mezi 29. říjnem 1918 a 28. únorem 1919 nabyly práva domovského v některé obci rakouské,

b) osoby, které do 28. února 1919 podaly žádost za udělení práva domovského v některé obci rakouské a do 31. srpna 1919 práva toho nabyly,

c) osoby, které do 28. února 1919 dovršily v některé obci rakouské desetiletý pobyt podle § 2 zákona ze dne 5. prosince 1896, č. 222 ř. z., a na základě tohoto pobytu nejdéle do 31. srpna 1919 nabyly v této obci práva domovského.

(5) U osob náležejících do této druhé skupiny rovněž rozhoduje domovské právo v Rakousku; osoby tyto mají však právo do roka ode dne, kdy smlouva s Rakouskem nabude působnosti, optovati ve prospěch státního občanství československého. Mají-li více než jedno bydliště, mohou v téže lhůtě prohlásiti, pro které bydliště jakožto základ těchto ustanovení optují. Nepodá-li dotče-

bürgerschaft durch Abstammung erbracht wird. Die Worte am Schlusse des Artikels 65 „par sa naissance d'une autre nationalité" und am Schlusse des Artikels 6 „d'une autre nationalité de naissance" werden daher praktisch nicht nach dem System des Geburtsortes, sondern nach jenem der Abstammung zur Anwendung gebracht werden.

Artikel 6.

(1) Die beiden Vertragsstaaten vereinbaren zur näheren Durchführung des Artikels 64 des Vertrages mit Österreich und des Artikels 4 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik — unbeschadet der Spezialbestimmung des Artikels 3 des vorliegenden Vertrages — folgendes:

(2) Die nach dem Artikel 4 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik in Betracht kommenden Personen werden zu diesem Zwecke in drei Gruppen geteilt.

(3) Die erste Gruppe bilden jene Personen, welche bis zum 28. Oktober 1918 ein Heimatrecht in einer Gemeinde der Republik Österreich (II. Teil des Vertrages mit Österreich) erworben haben. Für die Staatsbürgerschaft solcher Personen ist dieses Heimatrecht maßgebend, d. h. Artikel 64 des Vertrages mit Österreich kommt auf sie allein zur Anwendung.

(4) In die zweite Gruppe gehören unter der Voraussetzung, daß sie bei Inkrafttreten des vorliegenden Vertrages ihren ordentlichen Wohnsitz in der Republik Österreich haben:

a) Personen, welche zwischen dem 29. Oktober 1918 und dem 28. Februar 1919 ein Heimatrecht in einer österreichischen Gemeinde erworben haben,

b) Personen, welche bis 28. Februar 1919 um ein Heimatrecht in einer österreichischen Gemeinde angesucht und dasselbe bis 31. August 1919 erworben haben,

c) Personen, welche bis 28. Februar 1919 die im § 2 des Gesetzes vom 5. Dezember 1896, R.-G.-Bl. Nr. 222, festgesetzte Aufenthaltsdauer von 10 Jahren in einer österreichischen Gemeinde bereits zurückgelegt und auf Grund dieses Aufenthaltes bis längstens 31. August 1919 das Heimatrecht in dieser Gemeinde erworben haben.

(5) Für die zu dieser zweiten Gruppe gehörigen Personen ist ebenfalls das Heimatrecht in Österreich maßgebend, jedoch steht ihnen innerhalb eines Jahres, vom Tage des Inkrafttretens des Vertrages mit Österreich an gerechnet, ein Optionsrecht zu Gunsten der tschechoslowakischen Staatsbürgerschaft zu. Soferne sie mehr als einen Wohnsitz haben, können sie innerhalb der-

ná osoba v řečené lhůtě takového prohlášení, rozhoduje bydliště dříve založené.

(6) O těchto právech opčních platí ostatně všeobecná ustanovení o opci obsažená v přítomné smlouvě a ve smlouvách v ní uvedených.

(7) Do třetí skupiny náležejí osoby, které nespadají ani do první ani do druhé skupiny. V příčině těchto osob použije se plným rozsahem obou odstavců článku 4 smlouvy s republikou Československou.

Článek 7.

Oba smluvní státy shodují se v tom, že opční prohlášení vyhovující předpisům obou mezinárodních smluv jest jednostranným, právo zakládajícím aktem optantovým, a že osvědčení úřadu, které o něm jest vydati, má význam toliko deklarativní.

Článek 8.

(1) Příslušníci kteréhokoliv z obou smluvních států, kteří v čas, kdy přítomná smlouva nabude působnosti, mají nejméně po 10 let bydliště v druhém státě, mohou ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy přítomná smlouva nabude působnosti, optovati pro státní občanství tohoto státu.

(2) O této opci platí všeobecná ustanovení o opci obsažená v přítomné smlouvě i v mezinárodních smlouvách v ní uvedených.

Článek 9.

Oba smluvní státy shodují se v tom, že provádějíce ustanovení článku 80 smlouvy s Rakouskem (čl. 3, odst. 2., smlouvy s republikou Československou) ve vzájemném poměru budou postupovati liberálně a zejména vykládati slova „par la race et la langue“ v ten smysl, že v praksi bude se povšechně hleděti hlavně k jazyku jakožto k nejdůležitějšímu znaku národnosti.

Článek 10.

(1) Oba státy shodují se v tom, že rozhodovati o opčních prohlášeních na základě obou jmenovaných smluv mezinárodních přísluší výlučně tomu státu, v jehož prospěch v tom kterém případě se opčuje.

selben Frist erklären, für welchen Wohnsitz als Grundlage dieser Bestimmungen sie optieren. Gibt die betreffende Person innerhalb der obigen Frist keine solche Erklärung ab, ist der Wohnsitz maßgebend, der früher begründet wurde.

(6) Für diese Optionsrechte gelten im Übrigen die allgemeinen Bestimmungen über Option des vorliegenden und der darin bezogenen internationalen Verträge.

(7) Zu der dritten Gruppe gehören die Personen, welche weder in die erste noch in die zweite Gruppe fallen. Auf diese Personen finden die beiden Absätze des Artikels 4 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik volle Anwendung.

Artikel 7.

Die beiden Vertragsstaaten sind darin einig, daß die den Bestimmungen der beiden internationalen Verträge entsprechende Optionserklärung ein einseitiger rechtsbegründender Akt des Optanten ist, und daß der darüber auszufertigenden Bescheinigung der Behörde nur deklarative Bedeutung zukommt.

Artikel 8.

(1) Angehörige eines der beiden vertragschließenden Staaten, welche im anderen Staate im Zeitpunkte des Inkrafttretens dieses Vertrages ihren Wohnsitz seit mindestens 10 Jahren haben, können innerhalb eines Jahres, vom Inkrafttreten des vorliegenden Vertrages an gerechnet, für die Staatsbürgerschaft dieses Staates optieren.

(2) Für diese Option gelten die allgemeinen Bestimmungen über Option des vorliegenden und der darin bezogenen internationalen Verträge.

Artikel 9.

Die beiden Vertragsstaaten kommen darin überein, daß sie im gegenseitigen Verhältnisse bei der Durchführung der Optionsbestimmungen nach Artikel 80 des Vertrages mit Österreich (Artikel 3, zweiter Absatz, des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik) in liberaler Weise vorgehen und insbesondere die Worte „par la race et la langue“ derart deuten wollen, daß im Allgemeinen praktisch hauptsächlich die Sprache als wichtigstes Kennzeichen der Volkszugehörigkeit in Betracht gezogen werde.

Artikel 10.

(1) Beide Staaten kommen darin überein, daß die Entscheidung über die auf Grund der beiden mehrgenannten internationalen Verträge einzubringenden Optionserklärungen jenem Staate allein zusteht, zu dessen Gunsten im einzelnen Falle optiert wird.

(2) Opční prohlášení osob, které podle smluv zmíněných jsou rakouskými státními občany a chtějí optovati ve prospěch státního občanství československého, jest podávati u diplomatického zastupitelstva československého v Rakousku a naopak opční prohlášení státních občanů československých ve prospěch Rakouska u diplomatického zastupitelstva rakouského v Československé republice.

(3) Oba státy si vyhrazují doporučiti optantům, aby podávali opis svého prohlášení též u příslušného politického úřadu první stolice, aby takto získán byl již předem přehled opcí ve prospěch druhého státu. Kromě toho však budou si oba státy navzájem zasílati občasně — a sice po prvé šest měsíců po tom, kdy jmenované smlouvy nabudou působnosti, později každý měsíc — seznamy opčních prohlášení státních občanů druhého státu, která budou podána u jejich úřadů; zařízení a obsah těchto seznamů upraví se dohodou příslušných ústředních úřadů obou států.

(4) Za příslušný politický úřad první stolice podle 3. odstavce pokládá se onen úřad, v jehož území leží domovská obec optantova. Má-li však optant bydliště ve státě, ze kterého optuje, může podati opis opčního prohlášení u politického úřadu svého bydliště místo u politického úřadu své obce domovské.

(5) Podá-li se opční prohlášení u diplomatického zastupitelstva zmíněného v odstavci druhém protokolárně, zašle toto diplomatické zastupitelstvo bez odkladu opis protokolu politickému úřadu první stolice příslušnému podle odstavce 4.

Článek II.

(1) Za osoby nedosáhnuvší osmnáctého roku, které nemají rodičů, a za nezletilé starší osmnácti let, při kterých jsou podmínky pro zbavení svéprávnosti, jakož i za osoby, které jsou zbaveny svéprávnosti anebo svěřeny prozatímní péči, vykonávají opci jejich zákonní zástupci.

(2) Pokud však osoby, za které vykonali opci rodiče, poručníci nebo jiní zákonní zástupci, dovrší před koncem lhůty opční osmnáctý rok věku, mohou až do uplynutí lhůty opční odvolati opci takto vykonanou. O tomto odvolacím právu platí obdobně ustanovení o opčním prohlášení.

(2) Die Optionserklärungen der Personen, welche nach den erwähnten Verträgen österreichische Staatsbürger sind und zu Gunsten der tschechoslowakischen Staatsbürgerschaft optieren wollen, sind bei der diplomatischen Vertretung der Tschechoslowakei in Österreich einzubringen und umgekehrt die Optionserklärungen der tschechoslowakischen Staatsbürger zu Gunsten Österreichs bei der diplomatischen Vertretung Österreichs in der Tschechoslowakei.

(3) Beide Staaten behalten sich vor, den Optanten anzuempfehlen, eine Abschrift der Erklärung bei der zuständigen politischen Behörde erster Instanz zu überreichen, um so schon von vornherein eine Übersicht über die zu Gunsten des anderen Staates erfolgten Optionen zu gewinnen. Überdies aber werden die beiden Staaten periodisch — und zwar das erstemal sechs Monate nach Inkrafttreten der mehrbezogenen Verträge, dann jeden Monat — einander Verzeichnisse über die bei ihren Behörden eingebrachten Optionen von Staatsbürgern des anderen Staates übermitteln. Einrichtung und Inhalt dieser Verzeichnisse werden von den beiderseitigen zuständigen Zentralstellen näher vereinbart werden.

(4) Als zuständige politische Behörde erster Instanz im Sinne des 3. Absatzes gilt jene, in deren Bereich die Heimatgemeinde des Optanten liegt. Hat der Optant jedoch seinen Wohnsitz in dem Staate, von dem er wegoptiert, so kann er die Abschrift der Optionserklärung statt bei der politischen Behörde erster Instanz seiner Heimatgemeinde bei jener seines Wohnsitzes überreichen.

(5) Wird die Optionserklärung bei der im 2. Absatze erwähnten diplomatischen Vertretung protokollarisch abgegeben, so wird diese diplomatische Vertretung eine Abschrift des Protokolles an die nach dem 4. Absatze zuständige politische Behörde erster Instanz ungesäumt übersenden.

Artikel II.

(1) Für elternlose Personen unter achtzehn Jahren, für Minderjährige von mehr als achtzehn Jahren, bei denen die Voraussetzungen der Entmündigung vorliegen, sowie für solche Personen, die entmündigt oder unter vorläufige Obsorge gestellt worden sind, wird die Option durch die gesetzlichen Vertreter ausgeübt.

(2) Sofern jedoch Personen, für welche Eltern, Vormünder oder sonstige gesetzliche Vertreter die Option ausgeübt haben, während der Optionsfrist das achtzehnte Lebensjahr vollenden, können sie bis zum Ablauf der Optionsfrist die derart erfolgte Option widerrufen. Für dieses Widerrufsrecht gelten sinngemäß die Bestimmungen über Optionserklärungen.

Článek 12.

Oba státy neobmezí předpisu, podle kterého optanti smějí podržeti nemovité jmění ve státě, z něhož optují, žádnými zákony, které nejsou zcela všeobecné povahy a neplatí též pro všechny občany státní, jakož i pro všechny příslušníky států jiných.

Článek 13.

(1) Oba státy uznávají bezpodmínečnou povinnost optantů vystěhovati se do státu, pro který optovali, a prohlašují, že žádný z nich nebude spatřovati nevlídného aktu v tom, použije-li druhý stát plným rozsahem prostředků přípustných podle práva mezinárodního proti optantům, kteří v ustanovené lhůtě se nevystěhují.

(2) Přeloží-li se do tří let bydliště nazpět, pokládá se první vystěhování pouze za vystěhování na oko; v tomto případě má se za to, že vystěhování vůbec nenastalo, a možno proti takovému optantovi postupovati tak jako proti optantům, kteří se vůbec nevystěhovali.

(3) Když však optant odebéře se k pobytu do území státu, ze kterého optoval, za správou svého nemovitého majetku tam se nalézajícího, nelze to pokládati za zpětné přistěhování, je-li tento pobyt zřejmě pouze dočasný.

Článek 14.

Oba státy, přihlížejíce k nynější tísni bytové i k jiným nesnázím, dohodly se, že prodlouží lhůtu k vystěhování pro osoby, které z jednoho do druhého státu optují, tím způsobem, že lhůta k vystěhování bude činiti ve všech případech jednotně tři roky ode dne, kdy smlouva s Rakouskem nabude působnosti.

Článek 15.

Oba smluvní státy zaručují si navzájem, že nebudou vypovídati příslušníků druhého státu z jiných důvodů než z důvodů veřejného řádu a veřejné bezpečnosti mimo případy uvedené v čl. 13.

Artikel 12.

Die beiden Staaten werden die Bestimmung, wonach die Optanten das unbewegliche Vermögen im Staate, von welchem sie wegoptieren, behalten dürfen, durch keinerlei Gesetze beeinträchtigen, die nicht ganz allgemeiner Natur sind und nicht auch auf alle Staatsbürger und auf alle Angehörige anderer Staaten Anwendung finden.

Artikel 13.

(1) Die beiden Staaten erkennen die unbedingte Pflicht der Optanten zur Verlegung des Wohnsitzes in den Staat, für den sie optiert haben, an und erklären, daß keiner der beiden Staaten darin, daß der andere Staat gegen jene Optanten, welche den Wohnsitz innerhalb der hiefür gegebenen Frist nicht verlegen, von den völkerrechtlichen zulässigen Mitteln vollen Gebrauch macht, einen unfreundlichen Akt erblicken wird.

(2) Wenn eine Rückverlegung des Wohnsitzes binnen drei Jahren stattfindet, so gilt die erste Wohnsitzverlegung als Scheinverlegung; es wird diesfalls angenommen, daß eine Wohnsitzverlegung überhaupt nicht stattgefunden hat und kann gegen den betreffenden Optanten so vorgegangen werden wie gegen die Optanten, welche ihren Wohnsitz niemals verlegt haben.

(3) Wenn aber der Optant im Gebiete des Staates, von dem er wegoptiert hat, zu Zwecken der Verwaltung seines dort gelegenen unbeweglichen Gutes Aufenthalt nimmt, so ist darin, soferne dieser Aufenthalt offenbar nur ein zeitweiliger ist, noch keine Rückverlegung des Wohnsitzes zu erblicken.

Artikel 14.

Die beiden Staaten kommen überein, die Frist zur Wohnsitzverlegung für Personen, die von einem der beiden Staaten zum anderen optieren, mit Rücksicht auf den gegenwärtig herrschenden Wohnungsmangel und auf andere schwierige einschlägige Verhältnisse so zu verlängern, daß die Wohnsitzverlegungsfrist in allen Fällen einheitlich drei Jahre vom Inkrafttreten des Vertrages mit Österreich beträgt.

Artikel 15.

Die beiden Staaten sichern einander zu, daß sie Angehörige des anderen Staates aus anderen Gründen als aus Rücksichten der öffentlichen Sicherheit und Ordnung — unbeschadet der im Artikel 13 niedergelegten Fälle — nicht ausweisen werden.

Článek 16.

Obě smluvní strany se zavazují, že příště přijímajíce státní občany druhého státu do svého státního svazku, pokud toto přijetí nezakládá se na předpisech obou uvedených mezinárodních smluv, neprovedou takového přijetí dříve, dokud druhý stát nepropustí ze svého svazku osoby, která má býti do nového svazku státního přijata.

DÍL DRUHÝ.

Ochrana menšin.

Článek 17.

(1) Oba státy uznávají ve věcech školských, že právo, jež přísluší menšině podle článku 67 smlouvy s Rakouskem a čl. 8 smlouvy s Československou republikou, aby zřizovala, vydržovala a spravovala soukromé školy a ústavy výchovné, nezbavuje této menšiny povinnosti, aby šetřila všeobecných předpisů ve státě platných, a že zvláště dozorčím právem menšině přiznaným nezkracuje se nikterak právo státního dozoru na školství.

(2) Za správce soukromých škol a ústavů výchovných připouštějí se pouze státní občané onoho státu, v němž je sídlo soukromého ústavu vzdělávacího.

(3) Právo, dané jazykovým menšinám v článcích dříve uvedených, aby podle své libosti užívaly vlastního jazyka v těchto školách a ústavech výchovných, týká se toliko vyučovacího jazyka a vnitřního užívání jazyka ve škole, nikoli však styku s úřady, který se řídí všeobecnými předpisy o užívání jazyků, mimo styk správce školy a učitelů s orgány všeobecného dozoru školního první stolice v budově školní ve věcech služebních.

Článek 18.

Obě smluvní strany uznávají, že se má ve školském zákonodárství i ve školské správě stejně nakládati se soukromými školami a ústavy výchovnými jak většiny tak menšiny. Slovy „écoles et autres établissements d'éducation" podle čl. 67 smlouvy s Rakouskem a čl. 8 smlouvy s Československou republikou rozuměti jest všechny soukromé školy a ústavy výchovné, které mohou býti zřizovány ve státě podle platných zákonů

Artikel 16.

Die beiden Vertragsteile verpflichten sich, künftige Neuaufnahmen von Staatsbürgern des anderen Staates in ihren Staatsverband, soferne diese Neuaufnahmen nicht auf den Bestimmungen der beiden mehrgenannten internationalen Verträge beruhen, erst durchzuführen, wenn der andere Staat die in den Staatsverband neuaufzunehmende Person aus seinem Staatsverband entlassen hat.

ZWEITER TEIL.

Minderheitsschutz.

Artikel 17.

(1) Die beiden Staaten anerkennen bezüglich des Schulwesens, daß das der Minderheit nach Artikel 67 des Vertrages mit Österreich und nach Artikel 8 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik zustehende Recht zur Errichtung, Erhaltung und Verwaltung von privaten Schulen und Erziehungsanstalten diese Minderheit von der Verpflichtung zur Beobachtung der im Inlande geltenden allgemeinen Vorschriften nicht entbindet und daß insbesondere durch das der Minderheit eingeräumte Aufsichtsrecht das staatliche Schulaufsichtsrecht nicht beeinträchtigt wird.

(2) Als Leiter der privaten Schulen und Erziehungsanstalten werden nur Staatsbürger jenes Staates zugelassen, in welchem sich der Standort der privaten Lehranstalt befindet.

(3) Das den sprachlichen Minderheiten in den vorerwähnten Artikeln eingeräumte Recht, ihre eigene Sprache in diesen Schulen und Erziehungsanstalten nach Belieben zu gebrauchen, bezieht sich nur auf die Unterrichtssprache und den internen Gebrauch in der Schule, nicht aber auf den den allgemeinen Vorschriften über den Sprachgebrauch unterliegenden amtlichen Verkehr mit Ausnahme des in dienstlichen Angelegenheiten im Schulgebäude sich abwickelnden Verkehres des Schulleiters und der Lehrkräfte mit den Organen der allgemeinen Schulaufsicht erster Instanz.

Artikel 18.

Die beiden vertragschließenden Teile anerkennen, daß in der Schulgesetzgebung und -Verwaltung die privaten Schulen und Erziehungsanstalten der Mehrheit und der Minderheit gleich zu behandeln sind. Unter „écoles et autres établissements d'éducation" im Sinne des Artikels 67 des Vertrages mit Österreich und des Artikels 8 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik sind alle privaten Schulen und Erziehungsanstal-

jako ústavy soukromé. Při tom se konstatuje, že v době, kdy se tato smlouva uzavírá, jest zákonodárství obou smluvních stran ve zmíněné otázce shodné. Tento stav zákonodárství prohlašuje se pro dobu platnosti této smlouvy ve vzájemném poměru obou smluvních států za rozhodující.

Článek 19.

(1) Ježto v Československé republice podle zákona z 3. dubna 1919, č. 189 Sb. z. a n., přísluší soukromým školám obecným zřízeným po dni účinnosti tohoto zákona právo veřejnosti, zavazuje se rakouská vláda, že uděli soukromým školám obecným československé menšiny, jež budou zřízeny po té, kdy tato smlouva nabude působnosti, právo veřejnosti zároveň s povolením k jejich zřízení, předpokládajíc, že vyhoví zákonným požadavkům.

(2) Každá z obou smluvních stran může takové soukromé škole obecné, vyžaduje-li toho zájem veřejný nebo jiné závažné důvody, právo veřejnosti odníti neb i školu úplně zavříti. Škola, které bylo odňato právo veřejnosti, může práva toho opět dosíci, prokáže-li její vydržovatel, že byly odstraněny závady, které způsobily odnětí práva veřejnosti.

(3) Ustanovení obou předchozích odstavců užívati jest obdobně také při soukromých školách obecných již zřízených.

(4) Pokud se týče ostatních soukromých škol a ústavů výchovných, vyhrazují si obě strany své právní stanovisko o výkladu článku 67 smlouvy s Rakouskem a článku 8 smlouvy s Československou republikou.

(5) V Československé republice nebude vyučovací jazyk německý, v Rakouské republice vyučovací jazyk československý důvodem, aby bylo odepřeno právo veřejnosti.

Článek 20.

(1) Oba státy si vyhrazují, že uzavrou později úmluvu o výkladu a provádění článku 68 smlouvy s Rakouskem a čl. 9 smlouvy s Československou republikou, zvláště pak o slovech: „proportion

ten zu verstehen, welche im Inlande nach den bestehenden Gesetzen als solche errichtet werden können. Hiebei wird festgestellt, daß im Zeitpunkte des Vertragsabschlusses in diesem Belange die Gesetzgebung der beiden vertragschließenden Teile eine übereinstimmende ist. Dieser Stand der Gesetzgebung wird für die Dauer der Geltung des vorliegenden Vertrages im Verhältnisse der beiden vertragschließenden Staaten zu einander für maßgebend erklärt.

Artikel 19.

(1) Da in der Tschechoslowakischen Republik nach dem Gesetze vom 3. April 1919, Nr. 189 S. d. G. u. V., den nach Inkrafttreten dieses Gesetzes errichteten privaten Volksschulen das Öffentlichkeitsrecht zukommt, verpflichtet sich die österreichische Regierung, den privaten Volksschulen der tschechoslowakischen Minderheit, welche nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages errichtet werden, unter der Voraussetzung, daß diese den gesetzlichen Erfordernissen entsprechen, das Öffentlichkeitsrecht gleichzeitig mit der Bewilligung der Errichtung zu erteilen.

(2) Jeder der beiden vertragschließenden Teile kann einer solchen privaten Volksschule, falls es das öffentliche Interesse verlangt oder andere wichtige Gründe dafür vorliegen, das Öffentlichkeitsrecht absprechen oder auch die Schule vollkommen sperren. Eine Schule, welcher das Öffentlichkeitsrecht abgesprochen wurde, kann dieses Recht wieder erwirken, wenn ihr Erhalter nachweist, daß die Gründe, die den Verlust des Öffentlichkeitsrechtes herbeiführten, beseitigt sind.

(3) Die Bestimmungen der zwei vorhergehenden Absätze sind sinngemäß auch auf die bereits bestehenden privaten Volksschulen anzuwenden.

(4) Bezüglich der übrigen privaten Schulen und Erziehungsanstalten behalten sich beide Teile ihren Rechtsstandpunkt über die Auslegung des Artikels 67 des Vertrages mit Österreich und des Artikels 8 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik vor.

(5) In der Tschechoslowakischen Republik wird die deutsche Unterrichtssprache, in der Republik Österreich die tschechoslowakische Unterrichtssprache keinen Grund für die Verweigerung des Öffentlichkeitsrechtes bilden.

Artikel 20.

(1) Die beiden Staaten behalten sich vor, ein Übereinkommen über die Auslegung und die Handhabung des Artikels 68 des Vertrages mit Österreich und des Art. 9 des Vertrages mit der Tsche-

considérable", „villes et districts" a „facilités appropriées"; až do té doby mají v těchto věcech volnou ruku.

(2) Nezávisle na otázkách právě zmíněných a nepředbíhajíce nikterak jejich konečné úpravě, sjednávají oba smluvní státy zatím toto:

(3) Rakouský stát se zavazuje zařídíti, aby počátkem školního roku 1920/21 zřízeny byly ve Vídni pro děti rakouských státních občanů československého jazyka podle jejich přihlášek veřejné školy obecné s československou řečí vyučovací ve vhodných místnostech s učiteli jazykově i jinak dokonale kvalifikovanými, a to v té míře, aby na třídu připadlo povšechně průměrem tolik žactva jako na německých školách obecných, při čemž se za nejnižší průměr béře 42 žáků. Přihlášky musí býti provedeny včas tak, aby otevření škol bylo počátkem školního roku 1920/21 zabezpečeno; aby byla zjištěna znalost československé řeči u dětí, které se přihlásí do škol, utvořiti jest komise, do nichž povoláni budtež za členy také důvěrníci československých rodičů.

(4) Ježto v republice Československé dětem cizích příslušníků státních německého jazyka docházka do veřejných i soukromých škol německých republiky Československé bez výjimky jest již povolena, a ježto se československá vláda zavazuje, že toto povolení nebude zrušeno, slibuje také vláda rakouská navzájem, že dětem československých příslušníků státních československého jazyka povolena bude v Rakousku docházka do československých škol veřejných i soukromých. Tyto děti nečítají se však při veřejných školách obecných ani při stanovení počtu tříd a škol, jež se mají zříditi, ani při výpočtu průměru žáků ve třídě.

DÍL TŘETÍ.

Řízení ve sporných případech.

Článek 21.

K urovnání růzností v názorech nebo sporů při výkladu a při provádění předpisů obsažených

choslowakischen Republik, insbesondere aber über die Worte „proportion considérable", „villes et districts" und „facilités appropriées" in einem späteren Zeitpunkte abzuschließen; bis dahin haben sie hierüber freie Hand.

(2) Unabhängig von den eben erwähnten Fragen und ohne ihrer endgiltigen Regelung irgendwie vorzugreifen, vereinbaren die beiden Vertragsstaaten vorläufig Folgendes:

(3) Der österreichische Staat verpflichtet sich zu veranlassen, daß zu Beginn des Schuljahres 1920/21 in Wien für Kinder österreichischer Staatsangehöriger tschechoslowakischer Sprache auf Grund ihrer Anmeldungen öffentliche Volksschulen mit tschechoslowakischer Unterrichtssprache in geeigneten Lokalitäten und unter Verwendung sprachlich und auch sonst vollkommen qualifizierter Lehrkräfte in dem Umfange errichtet werden, daß auf eine Klasse im allgemeinen durchschnittlich dieselbe Schülerzahl entfalle wie bei deutschen Volksschulen, wobei ein Mindestdurchschnitt von 42 Schülern angenommen wird. Die Anmeldung wird derart rechtzeitig zu erfolgen haben, daß die Durchführung der Maßnahmen zu Beginn des Schuljahres 1920/21 gesichert ist; zur Feststellung der Kenntnis der tschechoslowakischen Sprache bei den sich zur Aufnahme meldenden Kindern sind Kommissionen zu bilden, in welche auch Vertrauensmänner der tschechoslowakischen Eltern als Mitglieder zu berufen sind.

(4) Nachdem in der Tschechoslowakischen Republik den Kindern fremder Staatsangehöriger deutscher Sprache der Besuch der öffentlichen und privaten deutschen Schulen in der tschechoslowakischen Republik ohne Ausnahme bereits gestattet ist und sich die tschechoslowakische Regierung verpflichtet, diese Gestattung aufrecht zu erhalten, sagt auch die österreichische Regierung ihrerseits zu, daß den Kindern tschechoslowakischer Staatsangehöriger tschechoslowakischer Sprache der Besuch der tschechoslowakischen öffentlichen und privaten Volksschulen in Österreich gestattet wird. Diese Kinder bleiben bei öffentlichen Volksschulen sowohl bei der Berechnung der Anzahl der zu errichtenden Klassen und Schulen, als auch bei der Berechnung des Durchschnittes der Schüleranzahl in einer Klasse außer Betracht.

DRITTER TEIL.

Verfahren in streitigen Fällen.

Artikel 21.

Zur Schlichtung von Meinungsverschiedenheiten oder Streitigkeiten über die Auslegung und

v prvním a druhém díle této smlouvy zřídí se

1) smíšená komise a

2) stálý rozhodčí soud.

Článek 22.

(1) Smíšená komise skládá se z delegace jmenované vládou rakouskou a z delegace jmenované vládou československou, každá delegace pak z předsedy a dvou přísedících.

(2) Československá delegace má sídlo v Praze, rakouská ve Vídni.

Článek 23.

(1) Komise jedná pouze o případech, které jí některá z obou vlád přikáže svou delegací.

(2) Delegace projednávají spolu písemně případy komisi přikázané.

(3) Nedosáhne-li se však touto cestou dohody obou delegací, sejdou se obě delegace ke společným schůzím, aby se takové dohody dosáhlo. Předsedové obou delegací se střídají v předsednictvu smíšené komise. Místo schůzky ujednají oba předsedové. Nedohodnou-li se, konají se schůzky střídavě v Praze a ve Vídni, poprvé v Praze.

Článek 24.

Neurovná-li smíšená komise sporného případu, odkáže jej rozhodčímu soudu.

Článek 25.

(1) Rozhodčí soud skládá se z rozhodčích, z nichž každý z obou států ustanoví po dvou, a z pátého rozhodčího jako předsedy.

(2) Předsedu volí čtyři rozhodčí. Nedohodnou-li se, požádá vláda státu, ve kterém rozhodčí soud se sejde, diplomatického zástupce království nizozemského ve Vídni nebo v Praze, aby předsednictví sám převzal nebo ustanovil předsedu.

Handhabung der im ersten und im zweiten Teile dieses Vertrages enthaltenen Bestimmungen werden

1. eine gemischte Kommission und

2. ein ständiges Schiedsgericht

eingesetzt.

Artikel 22.

(1) Die gemischte Kommission besteht aus einer von der österreichischen Regierung und einer von der tschechoslowakischen Regierung ernannten Delegation, jede Delegation aus einem Vorsitzenden und zwei Beisitzern.

(2) Die tschechoslowakische Delegation hat ihren Sitz in Prag, die österreichische in Wien.

Artikel 23.

(1) Die Kommission verhandelt nur die ihr von einer der beiden Regierungen durch die betreffende Delegation zugewiesenen Fälle.

(2) Die Delegationen verhandeln über die der Kommission zugewiesenen Fälle mit einander schriftlich.

(3) Gelingt es jedoch nicht, auf diesem Wege eine Übereinstimmung zwischen den beiden Delegationen zu erzielen, so treten die Delegationen zwecks Erzielung dieser Übereinstimmung zu gemeinsamen Sitzungen zusammen. Die Vorsitzenden der beiden Delegationen wechseln hiebei im Vorsitz der gemischten Kommission ab. Der Ort des Zusammentretens wird zwischen den beiden Vorsitzenden vereinbart. Kommt keine Vereinbarung zustande, so findet die Zusammenkunft abwechselnd in Prag und in Wien, das erstemal in Prag statt.

Artikel 24.

Gelangt die gemischte Kommission nicht zur Schlichtung eines Streitfalles, so hat sie ihn dem Schiedsgerichte abzutreten.

Artikel 25.

(1) Das Schiedsgericht besteht aus je zwei von jedem der beiden Staaten bestellten Schiedsrichtern und einem fünften Schiedsrichter als Vorsitzenden.

(2) Der Vorsitzende wird von den vier Schiedsrichtern gewählt. Kommt keine Einigung zustande, so wird der jeweilige diplomatische Vertreter des Königreiches der Niederlande in Wien oder in Prag von der Regierung des Staates, in welchem das Schiedsgericht zusammentritt, ersucht werden, den Vorsitz selbst zu übernehmen oder einen Vorsitzenden zu bestellen.

Článek 26.

Rozhodčí soud je stálý a schází se střídavě ve Vídni a v Praze, poprvé ve Vídni.

Článek 27.

Oba smluvní státy se zavazují, že poskytnou rozhodčímu soudu veškerou podporu potřebnou pro jeho vyšetřování a všecky nutné pomůcky; zavazují se dále, že jejich soudy a úřady poskytnou rozhodčímu soudu všemožnou právní pomoc, zejména pokud jde o doručování a provádění důkazů.

Článek 28.

(1) Rozhodčí soud upraví sám svoje řízení a jednací řád.

(2) Rozhodčí soud rozhoduje většinou hlasů. Předseda hlasuje naposled; je-li rovnost hlasů, hlas jeho rozhoduje.

Článek 29.

Každá vláda zaplatí požitky rozhodčích od ní ustanovených ze svého úplně a požitky předsedovy, které budou upraveny zvláštní administrativní úmluvou, z polovice.

Článek 30.

Má-li některá z obou vlád za to, že prohlášení opční podané jejím občanem ve prospěch státního občanství státu druhého jest zřejmě neoprávněno, to jest, že při něm není zřejmě předpokladů ustanovených ve smlouvě s Rakouskem, ve smlouvě s republikou Československou nebo ve smlouvě přítomné, může dříve, nežli přikáže věc smíšené komisi (čl. 23), požádati diplomatické zastupitelstvo druhého státu, aby vyslovilo neplatnost tohoto opčního prohlášení jménem státu, který zastupuje.

DÍL ČTVRTÝ.

Ustanovení závěrečná.

Článek 31.

Ustanovení této smlouvy platí s výhradou platnosti smluv s Rakouskem a republikou Československou a zejména bez újmy práv, která jsou

Artikel 26.

Das Schiedsgericht ist ständig und tritt abwechselnd in Wien und in Prag, das erstemal in Wien zusammen.

Artikel 27.

Die beiden vertragschließenden Staaten verpflichten sich, dem Schiedsgerichte jedes zur Durchführung seiner Untersuchungen erforderliche Entgegenkommen zu erweisen und alle nötigen Unterlagen zu liefern; sie verpflichten sich ferner, durch ihre Gerichte und Behörden dem Schiedsgerichte jede irgend mögliche Rechtshilfe, insbesondere bei Übermittlung von Zustellungen und bei der Beweiserhebung gewähren zu lassen.

Artikel 28.

(1) Das Verfahren und die Geschäftsordnung regelt das Schiedsgericht selbst.

(2) Das Schiedsgericht entscheidet mit Stimmenmehrheit. Der Obmann gibt seine Stimme zuletzt ab; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

Artikel 29.

Jede Regierung trägt die Bezüge der von ihr bestellten Schiedsrichter zur Gänze, die durch besondere administrative Vereinbarung festzusetzenden Bezüge des Vorsitzenden zur Hälfte.

Artikel 30.

Erachtet eine der beiden Regierungen, daß eine von einem ihrer Staatsbürger für die Staatsbürgerschaft des anderen Staates abgegebene Optionserklärung offensichtlich nicht rechtmäßig ist, d. h. daß offenbar auf sie die Voraussetzungen des Vertrages mit Österreich, des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik und des vorliegenden Vertrages nicht zutreffen, so kann sie sich vor Überweisung des Falles an die gemischte Kommission (Artikel 23) an die diplomatische Vertretung des anderen Staates mit dem Ersuchen wenden, namens des von dieser vertretenen Staates die Ungiltigkeit dieser Optionserklärung auszusprechen.

VIERTER TEIL.

Schlußbestimmungen.

Artikel 31.

Die Bestimmungen dieses Vertrages gelten unbeschadet der Verträge mit Österreich und mit der Tschechoslowakischen Republik und nament-

ve čl. 69 smlouvy zprvu řečené a ve čl. 14 smlouvy posléz uvedené poskytnuta mocnostem spojeným a sdruženým tam uvedeným. Smluvní strany nepoužijí však, pokud se týče přítomné smlouvy, práva zmíněného v uvedených předpisech dovolávati se stálého mezinárodního soudu.

Článek 32.

(1) Tato smlouva bude ratifikována a listiny ratifikační budou co nejdříve ve Vídni vyměněny.

(2) Smlouva nabude působnosti výměnou ratifikačních listin a pozbude platnosti čtyři léta poté, bude-li šest měsíců před touto lhůtou kteroukoli ze smluvních stran vypovězena. Nadále pokládá se smlouva za prodlouženou vždy o rok, nepoužije-li žádná z obou smluvních stran práva vypověděti ji šest měsíců napřed.

(3) Smlouva vyhotovuje se ve dvou stejnopisech, a to každý v řeči československé a německé. Oba texty jsou autentické. Ratifikovaná smlouva bude každým z obou států vyhlášena v jeho úřední sbírce zákonů v obou autentických textech.

(4) Tomu na doklad podepsali tuto smlouvu zmocněnci obou stran,

a to: profesor Dr. Antonín Hobza jako zmocněnec republiky Československé

a odborový rada Dr. Georg Froehlich jako zmocněnec republiky Rakouské,
prozkoumavše navzájem své plné moci a shledavše je správnými.

Dáno v Brně dne sedmého června roku tisícího devítistého dvacátého.

Za Československou republiku:

Prof. Dr. **Antonín Hobza** v. r.

L.S.

lich auch unbeschadet der im Artikel 69 des erstzitierten Vertrages und im Artikel 14 des zweitbezogenen Vertrages den dort angeführten alliierten und assoziierten Mächten eingeräumten Rechte. Die vertragschließenden Staaten werden jedoch von dem in den obenerwähnten Bestimmungen bezeichneten Rechte der Anrufung des ständigen internationalen Gerichtshofes gegenüber diesem Vertrage keinen Gebrauch machen.

Artikel 32.

(1) Der gegenwärtige Vertrag soll ratifiziert, und die Ratifikationsurkunden sollen ehebaldigst in Wien ausgetauscht werden.

(2) Der Vertrag tritt mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft und vier Jahre später außer Kraft, falls er 6 Monate vor diesem Termine von einem der vertragschließenden Teile gekündigt wird. In der Folge gilt der Vertrag um je ein Jahr verlängert, wenn nicht einer der beiden vertragschließenden Staaten sechs Monate vor Ablauf von seinem Kündigungsrechte Gebrauch macht.

(3) Der Vertrag wird in zwei Parien, und zwar je in tschechoslowakischer und deutscher Sprache ausgefertigt. Beide Texte sind authentisch. Der ratifizierte Vertrag wird von beiden Staaten in ihrer offiziellen Gesetzessammlung in beiden authentischen Texten verlautbart werden.

(4) Zu Urkund dessen haben die beiderseitigen Bevollmächtigten,

und zwar: Professor Dr. Antonín Hobza, als Bevollmächtigter der Tschechoslowakischen Republik,

und Sektionsrat Dr. Georg Froehlich, als Bevollmächtigter der Republik Österreich,
nachdem sie gegenseitig ihre Vollmachten geprüft und richtig befunden haben, diesen Vertrag unterzeichnet.

Geschehen zu Brünn am siebenten Juni eintausend neunhundert zwanzig.

Für die Republik Österreich:

Dr. Georg Froehlich m. p.

L.S.

Závěrečni protokol.

Oba státy dohodly se při dnešním podpisu smlouvy o tomto:

1. Podle právního názoru vlády rakouské jest vykládati konečná slova čl. 64 smlouvy s Rakouskem „qui ne sont pas ressortissants d'un autre État" v ten smysl, že „jiným státem" nerozumějí se ony státy, které vznikly na území bývalého státu Rakouského.

Naproti tomu trvá vláda československá na právním názoru, že „jiným státem" rozumí se též republika Československá.

2. Vláda československá konstatuje, že podle stavu jejího zákonodárství jest přípustno dovolávati se nejvyššího správního soudu též ve věcech volného uvážení. Proto jest dle jejího názoru soudní ochrana menšinám v republice Československé v širším rozsahu poskytnuta nežli v republice Rakouské, kdež podle stavu zákonodárství jest vyloučeno dovolávati se správního soudu ve věcech volného uvážení a možno jest v takových případech dovolávati se pouze soudu ústavního, pokud jde o porušení politických práv státních občanů.

3. K čl. 7 konstatují obě vlády shodný názor o tom, že při nebezpečí v prodlení může stát, ze kterého se optuje, činiti prozatímní opatření proti optantům v době mezi podanou opční přihláškou a mezi vyhotovením úředního osvědčení o ní.

4. K čl. 17, odst. 2., sjednává se, že v otázce, zdali a pokud jest přípustno ustanovovati cizí státní příslušníky za učitele na soukromých školách a ústavech výchovných, kterých tato smlouva se týká, rozhoduje v každém státě jeho zákonodárství nyní platné.

5. Otázka zřizování veřejných škol občanských s československou řečí vyučovací v republice Rakouské nemohla býti toho času vyřízena, ježto nestala se dohoda o výkladu čl. 68 smlouvy s Rakouskem a čl. 9 smlouvy s republikou Československou.

Schlußprotokoll.

Die beiden Staaten haben sich bei der heute erfolgten Fertigung des Vertrages über Folgendes geeinigt:

1. Nach der Rechtsauffassung der österreichischen Regierung sind die Schlußworte des Artikels 64 des Vertrages mit Österreich „qui ne sont pas ressortissants d'un autre État" dahin auszulegen, daß unter dem „anderen Staate" nicht jene Staaten zu verstehen sind, welche auf dem Gebiete des ehemaligen Staates Österreich entstanden sind.

Demgegenüber hält die tschechoslowakische Regierung an der Rechtsauffassung fest, daß unter dem „anderen Staate" auch die Tschechoslowakische Republik zu verstehen ist.

2. Die tschechoslowakische Regierung stellt fest, daß nach dem Stande ihrer Gesetzgebung die Anrufung des Obersten Verwaltungsgerichtshofes auch in Ermessensfragen zugelassen ist. Daher erscheint ihr der gerichtliche Schutz der Minderheiten in der Tschechoslowakischen Republik in weiterem Umfange gegeben als in der Republik Österreich, wo nach dem Stande der Gesetzgebung die Anrufung des Verwaltungsgerichtshofes in Ermessensfragen ausgeschlossen und in solchen Fällen nur, soferne es sich um die Verletzung politischer Rechte der Staatsbürger handelt, die Anrufung des Verfassungsgerichtshofes möglich ist.

3. Zum Artikel 7 stellen die beiden Regierungen ihre einvernehmliche Auffassung fest, daß gegen Optanten in der Zeit zwischen der Abgabe der Optionserklärung und der Ausfertigung der behördlichen Bescheinigung von dem Staate, von dem wegoptiert wird, bei Gefahr im Verzuge Sicherungsmaßnahmen getroffen werden können.

4. Zum Artikel 17, Absatz 2, wird vereinbart, daß für die Frage, ob und inwieweit fremde Staatsangehörige als Lehrer an den für diesen Vertrag in Betracht kommenden privaten Schulen und Erziehungsanstalten zugelassen werden, in jedem der beiden Staaten die gegenwärtig geltende einschlägige Gesetzgebung maßgebend ist.

5. Was die Frage der Errichtung von öffentlichen Bürgerschulen mit tschechoslowakischer Unterrichtssprache in der Republik Österreich betrifft, konnte diese mangels einer Einigung über die Auslegung des Artikels 68 des Vertrages mit Österreich und des Artikels 9 des Vertrages mit der Tschechoslowakischen Republik dermalen nicht ausgetragen werden.

6. Smluvní doba ustanovuje se prozatím na čtyři roky hledíc k tomu, že podle čl. 14 lhůta k vystěhování, čítajíc v to lhůtu opční, činí tři roky; proto pokládají oba státy za nutné, aby minimální doba platnosti této smlouvy přesahovala onu lhůtu.

7. Tento závěrečný protokol jest podstatnou součástí smlouvy.

V Brně, dne 7. června 1920.

Za Československou republiku:
Prof. Dr. **Antonín Hobza** v. r.

L.S.

6. Die Vertragsdauer wird mit zunächst vier Jahren im Hinblicke darauf festgesetzt, daß nach Artikel 14 die Frist zur Verlegung des Wohnsitzes mit Inbegriff der Optionsfrist drei Jahre beträgt, daher eine darüber hinausgehende Minimalgeltungsdauer des Vertrages den beiden Staaten erforderlich erscheint.

7. Dieses Schlußprotokoll ist ein integrierender Bestandteil des Vertrages.

Brünn, am 7. Juni 1920.

Für die Republik Österreich:
Dr. Georg Froehlich m. p.

L.S.

Smlouva tato se vyhlašuje s podotknutím, že byla na základě usnesení Národního shromáždění ze dne 13. července 1920 schválena ratifikační listinou ze dne 25. února 1921, která byla podepsána presidentem republiky Československé a ministrem věcí zahraničních.

Dne 10. března 1921 byl sepsán ve Vídni protokol o výměně listin ratifikačních, čímž nabyla smlouva tato mezinárodní působnosti.

Národní shromáždění usneslo se zároveň, že se ministru věcí zahraničních ukládá, aby v dohodě se všemi zúčastněnými ministry učinil další opatření, kterých je třeba ku provedení této smlouvy.

T. G. Masaryk v. r.
Dr. **Beneš** v. r.

108.

Zákon ze dne 11. března 1921,

kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. z. a n., doplněný zákonem z 11. července 1919, č. 387 Sb. z. a n. (zákon záborový).

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Článek I.

Zákon ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. z. a n., o zabrání velkého majetku pozemkového, doplněný zákonem z 11. července 1919, č. 387 Sb. z. a n. (zákon záborový), mění se a doplňuje takto:

1. § 7 zní takto:

(1) Zcizení, dělení, zavazení, pacht a nájem zabraného majetku vyžaduje svolení pozemkového úřadu a jest bez něho neplatné.

(2) Pozemkový úřad uděluje svolení, může uložiti podmínky a učiniti výhrady.

2. Za § 18 vkládají se tato ustanovení:

§ 18a).

(1) Kdo smlouvu o zcizení nebo dělení zabraného majetku plní nebo plnění přijme dříve, než pozemkový úřad k tomu svolí (§ 7), dopouští se přestupku a bude potrestán vězením od jednoho měsíce do šesti měsíců. S trestem tím může býti spojen trest na penězích od jednoho tisíce do padesáti tisíc Kč.

(2) Kdo rozprodává (parceluje), do rozprodeje dá nebo do rozprodeje přijme zabraný majetek zcela nebo z části dříve, než pozemkový úřad